

D A T O R E R
P R O G R A M
N Ä T V E R K

ABC BLADET

ABC-klubbens medlemstidning

NR 1 FÖRSTA KVARTALET 2003 PRIS 65 KR

Medlemsporträtt Anders Ahlqvist som bowlade sig till fastlandet och började jaga databovar,
Sidan 14

Dag och natt året runt kör mjölkbilarna och hämtar den vita varan. Nu med dator till hjälp,
Sidan 20

PC-datorer med en processor är snabbare än Macintosh med två när det gäller bildbehandling,
sidan 17

ABC-bladet
Box 14 143
161 14 Bromma

Redaktion

Johan Persson, Lars Strömberg,
Bengt Bengtsson, Chris Hilli,
Elisabeth Sporrang
Ansvarig utgivare
Gabriel Kihlman

ABC-klubben

Postgironummer:

Medlemsavgifter: 15 33 36 - 3
Bankgirokontonummer: 59 86 - 21 69

Telefoner:

08 - 80 17 25 tisdagskvällar
08 - 80 15 22 Fax

Info och e-post:

World Wide Webb: www.abc.se
Telnet: sun.abc.se
kansli@abc.se
info@abc.se
red@abc.se

Styrelse:

ORDFÖRANDE	GABRIEL KIHLMAN
V. ORDFÖRANDE	PER STYRENIUS
Kassör	Tommy Florstedt
Sekreterare	Elisabeth Sporrang
Ledamöter	Chris Hilli
	Zacharias Winnem
	Eric Rowley

Avgifter:

Medlemsavgift	350 Kr/kalenderår
Internetavgift	300 Kr/helår
ABC-bladet	65 Kr

Utgivningsbevis: 12 027

ISSN: 0349 - 3652

Organisationsnummer: 802010 - 8174

Graphium Print & Distribution AB
Stockholm

NYTTA

NÖJE

UTBILDNING

I N N E H Å L L

✚ Redaktionsruta och innehållsförteckning	2
✚ Kallelse till årsmöte ABC-datorena fyller 25 år och firas på årsmötet Meny till middagen efter årsmötet	3
✚ Verksamhetsberättelse 2002	4
✚ Ekonomiska rapporter	5
✚ Johan Persson tipsar om nyttiga sajter	6
✚ Företag går från Macintosh till PC-datorer	7
✚ Bygg datorn själv, en rapport från klubbprojektet	8
✚ Nyttiga länkar som leder till sajter med bra information	10
✚ Minneskort finns i flera olika varianter	11
✚ Utfors stänger ner newsgupper av moraliska skäl Windows överlägset störst bland operativsystem i världen Så lades grunden till IT-samhället	12
✚ Digitalkamera har utvecklats snabbt	13
✚ Medlemsporträttet, Anders Ahlqvist är datapolis	14
✚ PC-datorer är snabbare på bildhantering än Macintosh	17
✚ På ABC-klubbens opinionssajt kan du göra din röst hörd	18
✚ Datoriserad mjölkbil både lämnar och hämtar information	20
✚ SiSoftware Sandra ger all tänkbar information om datorn	22
✚ Hacker gick i polisfälla Förkortningar som är bra att känna till Guldmusen utdelad till Mysql	23
✚ Så gör man pdf-filer	Sista sidan
Nu kan Macintosh köra PC-program	

Första sidan: Datoriserad mjölkbil hämtar mjölk på småländsk
bondgård en kall natt i januari 2003.

ABC-dag i samband med årsmötet 2003

Klubben firar 25-årsminnet av datorn ABC80:s tillblivelse

I dagarna för 25 år sedan startade som ett samarbete mellan Dataindustrier AB, Luxor AB och Scandia Metric AB det projekt som ledde fram till den svenska mikrodatorn ABC80.

I augusti 1978 var det dags för pressvisning och försäljningen kom i gång i slutet av november. Intresset för ABC80 blev mycket stort och det var många privatpersoner som hoppade på tåget och skaffade sig en egen ABC80. I januari 1980 bildades ABC-klubben som en användarförening för ABC80.

Det händer i Alvik

Plats för ABC-dagen blir Nockebysalen i Alviks medborgarhus, Gustavslundsvägen 168, Stockholm. ABC-dagen omfattar utställning, seminarier där bl a Allan Larsson talar om MySQL, ABC-klubbens årsmöte och gemensam jubileumsmiddag.

I lokalen blir det en utställning av

gamla datorer, program och annat material. Längs vägarna sätts upp planscher med bilder och text som förutom tillkomsten av ABC80 speglar ABC-klubbens utveckling från 1980 fram till våra dagar. Flera ABC80 med program och utrustning från den tiden ställs upp och det blir tillfälle att fingra och knappa på apparaterna. Även efterföljare till ABC80 kommer att ställas upp.

Middag

På kvällen, med början 19.00 blir det en gemensam middag i lokalen med inbjudna gäster. Till middagen är klubbmedlemmar välkomna i mån av plats. Förhandsanmälan till till ABC-klubben, Box 14143, 161 14 Bromma, först till kvarn...

Vi arbetar på ett specialnummer av ABC-bladet som skall utkomma lagom till jubileet. Det kommer att innehålla artiklar om ABC80 och ABC-klubbens historia och utveckling fram till nu.

Skriften och utställningen kommer tillsammans att spegla dels det industriella projekt som ledde fram till ABC80, dels hur ABC-klubben från en början som användarförening för ABC80 utvecklats mot andra plattformar ABC800/802/806, PC, DS90, Sun och Mac och andra operativsystem BasicII, MS-DOS, Unix, Windows, MacOS och Linux, mfl.

ABC-blad till pdf-filer

Vidare klubbens satsning på erfarenhetsutbyte genom ABC-bladet, programdistribution genom först Monitorn och kassetter sedan Programbanken med MSG-systemet, diskettprenumeration, Internet-satsningen och ABC-kom, etc.

Dessutom pågår ett arbete att scanna gamla ABC-blad. Syftet är att göra alla hittills utgivna ABC-blad tillgängliga som pdf-filer på en enda CD.

Gunnar Tidner

Jubileumsmiddag

Kall marinerad rostbiff
på grekiskt vis
Sallad
Ostbricka

Vin / öl / mineralvatten

Kaffe och kaka

Alternativ för den som inte äter kött:
rökt lax eller avocadosallad

Allt detta för priset 100 kr.

Förhandsanmälan (först till kvarn...) till middagen till
ABC-klubben,
Box 14143
161 14 Bromma

Om du inte äter kött måste du ange alternativ. Ange medlemsnummer

Kallelse till årsmöte

Tid: Lördagen den 22 mars 2003 klockan 13.00

Plats: Alviks medborgarhus, Nockebysalen.

1. Mötet öppnas
2. Val mötesordförande
3. Val av mötessekreterare
4. Fråga om mötet är stadgelsenligt kallat
5. Val av två justeringsmän, tillika röst räkare
6. Fastställande av röstlängd
7. Fastställande av dagordning
8. Styrelsens verksamhetsberättelse och ekonomisk redovisning

9. Revisorens berättelse
10. Frågan om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter
11. Propositioner från styrelsen
12. Motioner
13. Fastställande av budget och medlemsavgifter
14. Val av föreningsordförande
15. Beslut om antalet styrelseledamöter
16. Val av styrelseledamöter
17. Val av två ordinarie revisorer och en suppleant
18. Val till valberedningen
- personer varav en sammankallande
19. Övriga frågor
20. Mötet avslutas

Verksamheten år 2002

Nya datorer, nya sysopar, nya datorplattformar och parkeringsplatser för medlemmarnas domäner

Nu är det snart dags för ABC-klubbens årsmöte. I år är det rum den 22 mars kl. 13.00 i Nockebysalen, Alviks medborgarhus. Det ligger på Gustavslundsvägen 168 Bromma, alldeles vid Tunnelbanans och Tvärbanans stationer i Alvik. I år är det extra intressant att ta sig till årsmötet då ABC-klubben uppmärksammar ABC 80 datorns födelse med en utställning och en middag.

Inför årsmötet kommer här kommer en enklare genomgång av året som gått med några kommentarer. En liten knepighet är att året som gått räknas på två sätt: dels som ett verksamhetsår som är den tid mellan två årsmöten styrelsen verkar, i det här fallet tiden 2002-03-23 - 2003-03-22; dels som redovisningsåret (dvs. redovisning av ekonomin) vilket sammanfaller med kalenderåret och därmed omfattar tiden 2002-01-01 - 2002-12-31.

Det viktigaste som inom ABC-klubben räknas per kalenderår är medlemmarna. Tyvärr är medlemsutvecklingen fortfarande negativ. När 2002 inleddes hade ABC-klubben 1.336 medlemmar och när det avslutades 1.227 medlemmar. Det innebär att medlemsantalet minskade med 109 personer. Under det kommande året är det viktigt att alla i ABC-klubben hjälps åt att värva nya medlemmar och se till att göra ABC-klubben synlig. För att medlemmarna skall få så mycket som möjligt för pengarna har avgiftsstrukturen ändrats inför 2003 så att allt utom modempoolen ingår i medlemsavgiften. Den avgiften är oförändrad 350 kr/år och modempoolsavgiften är oförändrad 300 kr/år.

ABC-bladet är lika gammalt som ABC-klubben och har nu avverkat sitt 22 år. En aktningvärd ålder både för en datortidning och en datorklubb. Under 2002 har 4 nummer kommit ut. Redaktionen har bestått av Chris Hilli, Elisabeth Sporrang, Bengt Bengtsson och Lars Strömberg.

Sedan ett par år har ABC-bladet fått sällskap av en elektronisk nyhetsbulletin, kallad ABC-bullen. Detta för att medlemmarna skall få aktuell information om det som händer inom klubben. ABC-bullen har under året kommit ut med 9 nummer, och Per Styrenius har varit dess redaktör.

Ytterligare en källa till information för medlemmarna är ABC-klubbens webbsidor. De har sköts av Bengt Sandgren. Den mesta och snabbaste information om allt mellan himmel och jord har medlemmarna dock fått av varandra i ABCKOM, klubbens elektroniska konferenssystem. Där deltog regelbundet 3-400 medlemmar i ca 110 olika möten.

Många medlemmar har under året träffats i föreningens klubblokal i Alvik. Lokalen har varit öppen varje tidagskväll med undantag av sommaren och helger. Flera

temakvällar har hållits varav ett par har haft mer än 30 deltagare. Under ett par kvällar byggde dussinet medlemmar en PC-dator. Med den datorn har klubblokalen nu 7 PC-datorer, 2 Macintosh och ett par Sunstationer som medlemmarna kan använda. För att underlätta för gäster har ett trådlöst nätverk installerats via en liten router av modell Netgear MR314.

Klubblokalen har hållit öppet genom kansliets försorg, ett gäng strävsamma funktionärer som utgör oljan i ABC-maskineriet. Under föregående år bestod kansligruppen av Lars Albinsson, Clarence Ekman, Urban Koistinen, Marie Petren och Eric Rowley.

När detta skrivs finns det åter några ABC-datorer i klubblokalen. De har hämtats upp från ABC-klubbens lokalavdelning ABC-öst i Linköping. Vikande medlemssiffror har gjort att ABC-öst lägger ner sin verksamhet under mars månad 2003. Därmed är ABC-klubben i praktiken enbart en riksförening, även om det fortfarande finns möjlighet att anordna lokala aktiviteter runt om i landet.

ABC-klubben har under lång tid haft sin huvudsakliga verksamhet kopplad till internet. Det gör att klubbens datorsystem har spelat en central roll även under det gångna verksamhetsåret. Huvudsystemet körs under Sun Solaris och har sköts av Bo Kullmar, Gabriel Kihlman, Johan Persson och Jan Smith. För att stärka Sunsystemet inför framtiden har en Sun Fire V100 köpts in. Tidsbrist har dock gjort att servern, som döpts till Hela, ännu inte tagits i bruk.

ABC-klubben har sedan tidigare en Windows2000-server som under verksamhetsåret har sköts av Detlef Hahn och Jesper Lönnqvist, samt en Macintosh-server som har sköts av Per Styrenius. Under det gångna året gjordes en nyinvestering i en en Linux-server. En Dell PowerEdge 500SC köptes in för ändamålet och fick namnet Blue p.g.a. sin färg. En linuxgrupp bestående av redan aktiva sysopar samt Lars Lindgren, Daniel Eriksson och Peter T Karlsson har jobbat med att skapa förmåner på Linux-servern.

Med Blue har ABC-klubbens datorsystem utvidgats till hela fyra stycken olika datorplattformar som är tillgängliga via internet. Här kan medlemmarna lägga upp egna hemsidor, "parkera" egna domäner, ha sin e-post, läsa Usenet-news och mycket annat. Förmodligen kommer mycket av ABC-klubbens framtid att bero på hur klubbens datorsystem och dess möjligheter utvecklas.

Till sist några ord om ABC-klubbens ekonomin. Den är i och för sig värd ett eget kapitel, ett mycket trevligt sådant, men här skall den bara ges några korta kommentarer (se även siffrorna på annan plats). ABC-klubben omsatte förra året 676 462 kronor. Inkomsterna bestod i huvudsak av medlems- och modempoolsavgifter (429 450 resp. 148 650

kronor). På utgiftssidan är det största utgifterna vår internetkoppling och modempoolen (150 000 resp. 135 000 kronor). Sedan kommer datorutrustning, lokaler, osv. Det kan vara värt att notera att de flesta avgifterna är fasta. Det innebär att ju fler som är med och delar på dem, ju lägre kan de bli.

2002 års resultat blev en förlust på 12 132 kronor, men den skall ses mot en budgeterad förlust på 40 950 kronor. Man kan förstås fråga sig hur en styrelse med berätt mod kan budgetera för en förlust. Svaret är att är att ABC-klubben under flera år har byggt upp en förmögenhet på ca 1,6

miljoner kronor. De pengarna ger ABC-klubben trygghet och stadga, men förmögenheten bör inte öka. Sittande styrelse har försökt använda pengarna till att utveckla datorsystemet och uppmanar kommande styrelse att göra det samma. Framtiden är redan här och den finns på internet.

Den sittande styrelsen (se sidan 2) tackar för sig och önskar den kommande lycka till inför framtiden framtiden.

vice ordf. Per Styrenius <9845>

Resultatrapport

	Akkumulerat	Tot fg år	Årsbudget
Intäkter			
Medlemsavgift	429 240,00	467 940,00	420 000,00
Modempoolsavgift	148 850,00	0,00	140 700,00
Internetavgift	9 800,00	220 100,06	10 700,00
Uthyrning serverutrymme	12 000,00	12 000,00	12 000,00
Gåvor	81,37	425,00	0,00
Övriga intäkter	495,00	450,00	0,00
S:a Klass 30	600 466,37	700 915,06	583 400,00
S:a Intäkter	600 466,37	700 915,06	583 400,00
Direkta kostnader			
ABC-bladet	-39 043,50	-50 244,00	-43 000,00
Datorsystemet	-52 710,96	-36 415,25	-80 000,00
Internet-kostnader	0,00	-279 650,00	0,00
Internet/router	-150 000,00	0,00	-150 000,00
Modempool	-135 000,00	0,00	-135 000,00
News	-3 750,00	0,00	-3 750,00
S:a Direkta kostnader	-380 504,46	-366 309,25	-411 750,00
Bruttovinst	219 961,91	334 605,81	171 650,00
Övriga kostnader			
Lokalhyra	-84 054,00	-92 859,00	-95 000,00
Klubblokaldatorer	-77 860,00	-20 720,00	-65 000,00
Förbrukningsinventarier	0,00	-1 283,00	0,00
Service maskiner/inventarier	-26 123,25	-32 455,00	-22 200,00
Kansliomkostnader	-3 742,50	-2 768,50	-7 000,00
Styrelsens omkostnader	-5 047,60	-7 321,00	-5 000,00
Telefon	-7 030,00	-8 893,00	-9 000,00
Porto	-7 416,00	-33 270,00	-7 000,00
ABC Bladet porto	-19 869,05	0,00	-23 000,00
Försäkringar	-19 679,00	-17 802,00	-18 000,00
Revisionskostnader	-10 625,00	-10 000,00	-11 000,00
Bankkostnader	-2 210,00	-2 210,00	-2 400,00
Publikationer	-3 752,00	-823,00	-2 000,00
Bidrag lokalavdelning	-24 560,00	0,00	0,00
Övriga kostnader	-3 877,00	-4 530,00	-5 000,00
S:a Övriga kostnader	-295 845,40	-234 934,50	-271 600,00
Resultat före avskrivningar	-75 883,49	99 671,31	-99 950,00
Resultat efter avskrivningar	-75 883,49	99 671,31	-99 950,00
Finansiella intäkter			
Ränteintäkter	43 889,63	46 470,84	45 000,00
S:a Finansiella intäkter	43 889,63	46 470,84	45 000,00
Finansiella kostnader			
Räntekostnader	-104,00	-153,00	0,00
S:a Finansiella kostnader	-104,00	-153,00	0,00
Resultat efter finansiella intäkter och kos	-32 097,86	145 989,15	-54 950,00
Extraordinära intäkter			
Ö. ext. ordinära intäkter	19 965,00	17 635,23	14 000,00
S:a Extraordinära intäkter	19 965,00	17 635,23	14 000,00
Resultat före boksluts-dispositioner och skatt	-12 132,86	163 624,38	-40 950,00
Resultat före skatt	-12 132,86	163 624,38	-40 950,00
Nettoresultat	-12 132,86	163 624,38	-40 950,00
Resultat	12 132,86	-163 624,38	0,00

Balansrapport

Ing balans Period Utg balans

TILLGÅNGAR

Omsättningstillgångar I		0,00	49,00	49,00
1910 Kassa				
1940 Sparbanken Sverige 495	685 194,21	-58 972,27	626 221,94	
1960 Roburfond	848 919,38	31 192,91	880 112,29	
1700 Interimsfordringar	92 711,50	5 300,00	98 011,50	

S:a Omsättningstillgångar I 1 626 825,09 -22 430,36 1 604 394,73

S:A TILLGÅNGAR 1 626 825,09 -22 430,36 1 604 394,73

SKULDER OCH EGET KAPITAL

Skulder

Kortfristiga skulder				
2440 Leverantörsskulder	-81 835,00	-3 652,50	-85 487,50	
2900 Interimsskulder	-150,00	150,00	0,00	
2910 Förutbet medlemsavgift	-292 200,00	-6 600,00	-298 800,00	
2920 Förutbet modempoolsavgift	-100 500,00	13 200,00	-87 300,00	
2930 Förutbet internetavgift	-7 200,00	7 200,00	0,00	

S:a Kortfristiga skulder -481 885,00 10 297,50 -471 587,50

S:a Skulder -481 885,00 10 297,50 -471 587,50

Eget kapital

2098 Balanserad vinst/förlust	-981 315,71	-163 624,38	1144 940,09	
2099 Redovisat resultat	-163 624,38	175 757,24	12 132,86	

S:a Eget kapital 1 144 940,09 12 132,86 1132 807,23

S:A SKULDER + EGET KAPITAL I 626 825,09 22 430,36 1604 394,73

BERÄKNAT RESULTAT -0,00 -0,00 0,00

Johan Persson
tipsar

– Bink Windows XP

Mycket bra nyhetssite med inriktning på Windows XP.

www.windowsxp.nu

– Windows XP From A to Z

Tonvis med matnyttig information om Windows XP, rekommenderas!

www.kellys-korner-xp.com/xp_abc.htm

– Windows XP Prefetch Clean And Control

Trevlig utility till Windows XP som gör att man kan optimera datorns prestanda än mer.

www.jester2k.pwp.blueyonder.co.uk/jester2kpc.htm

– Windows XP Built in ZIP Support Control

Enkel utility som hjälper till att ta bort alt. återställa den inbyggda hanteringen av ZIP-filer i Windows XP.

www.jester2k.pwp.blueyonder.co.uk/jester2kzsc.htm

– Windows XP Bliss Screen Saver

Skärmläckare till Windows XP av den populära bakgrundsbilden med molnen, men nu med rörliga moln m.m.

www.microsoft.com/WindowsXP/pro/downloads/bliss.asp

– A Cordless Mouse For Everyone, Even Gamers

Det verkar som om det till slut kommit en trådlös mus som passar för 3D-spel såväl som för vanlig användning.

www.extremetech.com/print_article/0,3998,a=32207,00.asp

– Halo Theme!

Vad sägs om att under Windows XP använda temat från Halo, dvs det populära spelet till spelkonsolen Xbox?

http://download.microsoft.com/download/whistler/Update/1.0/WXP/EN-US/HaloThemes_Sounds.exe

– Legofilmer!

Flera häftiga filmer gjorda med lego-gubbar, bl.a. Star Wars! Läckert!

<http://users.eastlink.ca/~jaysilver>

– Windows XP to get Bluetooth support

Support för Bluetooth kommer till Windows XP.

<http://news.com.com/2100-1040-959832.html>

– Halo 2

Information om det till spelkonsolen Xbox kommande spelet Halo 2. Grafiken i detta spel är så osannolikt bra att man nästan går och köper en Xbox på studs! Läs artikeln och bli imponerad av de tillhörande bilderna!

www.teamxbox.com/content.php?id=395

– Windows .NET Server 2003 review

Bra genomgång av det kommande operativsystemet från Microsoft: Windows .NET Server.

www.winsupersite.com/reviews/winnetserver_rcl.asp
www.winsupersite.com/reviews/winnetserver_2.asp

– Product Support Lifecycle

Microsoft har ändrat om lite när det gäller hur länge de supportar olika system, tiderna har förlängts avsevärt vilket ju är utmärkt.

[http://support.microsoft.com/default.aspx?scid=fb;\[LN\];lifecycle](http://support.microsoft.com/default.aspx?scid=fb;[LN];lifecycle)

– The Story of the PING Program

Historien bakom PING, programmet man använder för att ta reda på om man kan nå andra datorer.

<http://ftp.arl.army.mil/~mike/ping.html>

– Bokmärkt

En utmärkt site för alla som gillar att läsa böcker, väl värd ett besök.

www.bokmarkt.com

– Atomic Clock

Ett litet, enkelt och gratis program för att synkronisera datorklockan mot atomur ute på Internet. Enda egentliga nackdelen med programmet är att man inte kan bestämma vilka servrar man vill synkronisera mot, annars är det utmärkt.

www.worldtimeserver.com/atomic-clock

– Online Dictionary for Computer and Internet Terms

Här hittar du förklaring på massor med datatermer.

www.webopedia.com

– Optimize Windows XP

Här finns massor med tips på vad man kan göra för att optimera sitt system om

man kör Windows XP.

www.extremetech.com/print_article/0,3998,a=19543,00.asp

– TR's graphics memory size comparison: Is 64MB enough?

En intressant artikel som visar på behovet av grafikminne i dagens häftiga 3D-spel, man jämför hur spelen klarar sig med 64MB minne mot 128MB minne, och lustigt nog så finns det faktiskt spel idag som verkar kräva mer än 64MB minne, otroligt men sant! Jag minns hur jag tyckte att mitt gamla grafikkort av typen Matrox Millennium med 4MB minne var mer än tillräckligt... men det var förstås innan explosionen av alla dessa 3D-spel, den som egentligen började med det idag klassiska spelet Quake.

<http://tech-report.com/etc/2002q3/graphicsmem/index.x?pg=1>

– One PC, Six Hard Drives, 37 OSes!

Vad sägs om ha 37 olika operativsystem på 6 hårddiskar i en och samma dator, och allt fungerar! Helhäftigt!

www.maximumpc.com/features/feature_2002-09-24.html

– Star Wars Asciiation

Sagan om Star Wars finns här som en tecken-baserad film, snyggt gjort!

www.asciimation.co.nz

– Lexun Freeware

Här hittar du systemutilities för att kopiera partitioner m.m. Kanske inte lika kompetenta utilities som Ghost i alla avseenden men definitivt duktiga, samt gratis(!)

<http://home.carolina.rr.com/lexunfreeware>

– Historical Notes about the Cost of Hard Drive Storage Space

Kul artikel som visar på hur kostnaden för utrymme på hårddiskar har gått nedåt, kul historisk tillbakablick.

www.alts.net/ns1625/winchest.html

– Internet Explorer/Outlook Express 6 tweak guide

En grundlig guide till hur man optimerar Microsoft Internet Explorer 6.

www.techspot.com/tweaks/ie6

– Jazz FM: The home of Jazz on the Internet

Lyssna på Jazz över Internet!

www.jazzfm.com

Företag byter Mac till PC

Macintoshdatorer har av tradition varit stora inom den grafisk branschen. Men kommer det fortsätta vara så?

NT-koncernen i Norrköping som ger ut Norrköpings tidningar, Gotlands Allehanda, Gotlands tidningar, Västerviks-tidningen, Folkbladet och Norrbottenskuriren har tagit ett beslut att överge Macintosh och satsa på PC-datorer inom hela koncernen.

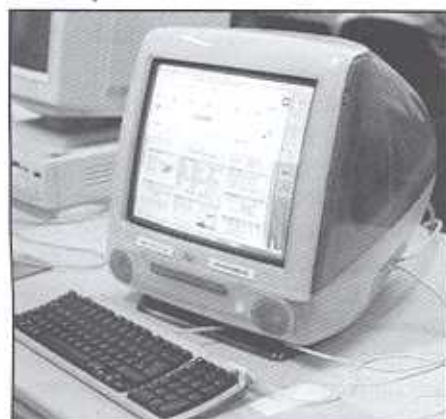
Varför?

Macintosh dyrare

Datachefen på NT-koncernen menar att en stor del av orsaken till bytet är prissättning av macintoshdatorer. Tidningarna inom koncernen kan köpa en PC-dator för ca 10 000 kronor medan en Macintosh med samma kapacitet kostar ca 18 000 kronor, alltså nästan två PC-datorer för en Macintosh en inte oväsentlig skillnad.

Ett annat möjligt orosmoment för Apple är att när personalen för fyra år sedan fick möjlighet att välja personaldatorer privat valde ca 80 procent Macintosh, när personalen nu ska förnya sina företagsdatorer har i endast 20 procent valt att Macintosh. Resten har valt till

PC-datorer. Andelen som valt PC har alltså ökat högst väsentligt jämfört med tidigare.

När tidningsföretag märkt att kostnaden för en Macintoshdator blir nästan dubbelt så stor som motsvarande PC-dator så börjar man se om sitt hus.

Att företag väljer utifrån strikt teknik- och prismässiga utgångspunkter kanske inte är så svårt att förstå, men när privatpersoner överger Macintosh för PC då kan det finnas skäl att börja tänka på varför!

Funderingarna på Sydsvenska Dagbladet går i samma riktning även om där ännu inte finns några konkreta beslut om att byta från Macintosh till PC. Teknikchefen på Sydsvens-

kan menar dock att det finns fördelar med att byta till PC. Dels menar han att man inte är så låst. Han har också uppfattningen att tidningen kan spara miljoner på att gå från Macintosh till PC.

Fler program med PC

Om nu den bransch som alltid haft Macintosh som sitt försthandsval överger Apple, vad finns det då för argument kvar för att satsa på Mac i stället för PC?

Enligt uppgift i klubbens konferenssystem har också Aftonbladets annonsavdelning bytt från Macintosh till PC-datorer och skälet lär vara ungefär detsamma som på NT-koncernen, nämligen billigare datorer och bättre programutbud.

Det borde oroa Apple att den bransch som av hävd varit Macintosh egen hemmaplan nu verkar fundera på att övergå till PC. Även om det ännu så länge bara är ett fåtal grafiska företag som tagit beslutet att byta plattform så kanske det är början på en trend som borde ge Apples ledning i Sverige kalla kärrar.

Vad har Macintosh för fördel gentemot

Kommer PC-datorer att segra över den datorfamilj som fram till nu varit harskarna i tidningsvärlden? Ja, det verkar faktiskt kunna gå så eftersom PC-datorer ger så mycket mer för pengarna. Pengarnas makt är stor så Macintosh får se upp.

den billigare PC:n sett från den vanlige användarens synvinkel?

Huvudsaken det fungerar

De flesta som har datorn som sitt arbetsverktyg och som skriver texter, bildbehandling, e-post eller surfning på internet struntar givetvis i datorns märke, huvudsaken är att man kan utföra sitt arbete bra och och utan krångel.

När användarna står i datoraffären och ska bestämma sig så måste den dyrare datorn kunna ha något mervärde som kunden är villig att betala för, i annat fall väljer man nog det billigare alternativet. En prisskillnad med åtskilliga tusenlappar måste ge motsvarande fördel, i annat fall kommer nog den vanlige datorköparen att välja det billigare alternativet av hårdvara.

Lasse Strömberg <7872>

Bygg datorn själv

Ja! Den fungerar! Spänningen var stor när medlemmarna tryckte på startknappen på den nybyggda klubb datorn, men oron var obefogad. Den gick perfekt redan vid första försöket. Hela bygget från det delarna låg på bordet till dess datorn fungerade tog 2,5 timmar.

Vem vill inte ha en ny blixnabb dator? Det finns två sätt att gå när man väl bestämt sig för att skaffa en. Antingen köper man en färdig eller så bygger man en själv.

Under ledning av Zacharis Winnem byggde några medlemmar i november en ny skannerdator till klubblokalen. Klubben köpte alltså hela den nya datorn i delar och ett tiotal medlemmar tillbringade två kvällar i klubblokalen för att dels höra Zacharias berätta om hur man gör och vad man ska tänka på samt en kväll då vi skuvade ihop maskinen.

Är det svårt att själv bygga en dator. Nej, säger Zacharias, numera är det mycket enkelt att själv sätta ihop sin dator. Moderna moderkort är mer eller mindre bygellösa så det är faktiskt bara att koppla ihop grejerna och köra. Men litet finns att tänka på.

En viktig sak är se till att man inte är uppladdad med statisk elektricitet eftersom de kretsar som finns på moderkort, grafikkort eller andra kort kan skadas av urladdningar av statisk elektricitet. Botemedlet är att helt enkelt ladda ur sig själv genom att ta i ett jordat element

och att ta i datorns chassi innan man börjar. I praktiken har det också visat sig att kretsarna tål mer än man tror.

Först och främst gäller det att välja rätt kombinationer med moderkort och processor. Alla processorer passar inte till alla moderkort. Se till att ditt moderkort är avsett för den processor du vill använda. Köper man alla delar på en gång och från samma leverantör torde det inte vara något problem.

Välj rätt processor

Klubbens dators byggdes med ett moderkort med så kallad "jumper-less design" vilket innebär att datorn själv känner av vilken processor man använder. Givetvis måste man använda någon av de processorer som är avsedda för moderkortet. Exempelvis är det skillnad på moderkort för AMD och Intelprocessorer. Likaså är valet av moderkort beroende på vilken minnestyp man avser använda. En AMD-processor kräver också bättre kylning än motsvarande från Intel, vilket kan resultera i mer (o)ljöd från en dator med AMD-processor.

Vilken processor ska man då välja? Numera kan man låta detta val avgöras av priset. Zacharias menade att

Överst t.v.: Minnet är på plats på moderkortet. I det här fallet är det en enda minneskapsel med DDRAM på 512 MB, 333MHz. Minnet monterades innan moderkortet placerades i datorlådan. Det här moderkortet har också platser för SDRAM.

Överst i mitten: Att titta på kontakter och texter på moderkortet kan, som här, kräva förstöringsglas, ett hjälpmedel som kan vara nog så viktigt hos en datorbyggare när det gäller att konstatera var respektive sladd ska anslutas på kortet. Lämpligt är att studera moderkortet ordentligt innan det sätts ner i datorlådan.

Överst t.h.: Här ligger moderkortet så som det ser ut innan minnen, fläkt och processor är monterade. Det här kortet har fem PCI-platser för olika kort och en AGP-plats för grafikkort. Kortet har SiS645DX chipset. Fläkten som monterades anslöts med en varvtalsreducerare som gör att den snurrar långsammare vilket ger tystare dator.

Underst t.v.: Det gäller att bygga håddisken rätt. Zacharias Winem visar var det står hur man ska bygga disken så att den blir antingen master eller slave. Gör man fel är ingen större skada skedd, det går att ändra i efterhand och disken går inte sänder om man gör fel.

Underst t.h.: Fläkten monteras på processorn. Den här fläkten är så stor att den kan snurra med reducerad hastighet och ändå klara kylningen. På grund av sin storlek krävs stöd för fläkten även på undersidan av moderkortet. Detta stöd var det som förbryllade datorbyggarna mest.

bägge familjerna numera är så bra och kompatibla att det egentligen inte spelar någon större roll vilket processormärke man väljer. Dock ska man vara medveten om att programföretaget Adobe och Intel samarbetar, vilket betyder att den som ska köra många program från Adobe bör välja en processor från Intel. Fast det ska också tilläggas att förmodligen är skillnaden i praktiken ytterst marginell.

När man väl processor ska man välja vilken minnestyp man vill ha i sin nya dator. Det finns några typer att välja mellan. Dels såna minnen som klubbens nya dator utrustades med, nämligen DDR-minne vilket är det senaste på minnesfronten. Detta minne är något dyrare än SDRAM med alla moderkort klarar inte bägge

typerna, så här gäller det att välja rätt från början. Rambuss (RDRAM, RIMM) är snabbast men också dyrare. Sedan finns ett minne som kallas för Wambus vilket endast går att använda i datorer med Pentium P4 processorer. Det är ett snabbt och tyvärr också dyrt minne och det kan inte användas i datorer som har AMD-processorer. Välj alltså rätt minne.

Mycket minne före snabbt

Enligt Zacharias är det klart bättre att bestycka sin dator med mycket minne än att välja mindre men snabbare och därmed också dyrare minne om det står mellan dessa val.

Bygger man en dator med AMD-processor måste man också vara uppmärksam på att man får s.k. originalminnen.

Välja grafikkort kan vara nog så svårt. Det första man ska fundera på är om man ska använda sin nya dator för moderna spel, då krävs det nämligen kraft av grafikkortet. Nöjer man sig med kontorstillämpningar och enklare spel kan man mycket väl välja ett enklare grafikkort. Vilket också säkerställer priset det kortet väsentligt. Det är också bättre att välja ett grafikkort med hög klockfrekvens än ett med mycket minne. De moderna grafikkorten har alltid minne så det räcker. Enklare grafikkort har heller ingen separat fläkt vilket kan betyda en del för datorns ljudnivå.

har sådan kapacitet att det mer eller mindre alltid räcker för den vanlige användaren. Dessutom har de sjunkit mycket i pris. Valet står nog i de flesta fall mellan hur fort den roterar, antingen i 5400 eller 7200 varv per minut. Om det högre varvtalet är värt det ökade priset är nog mer upp till var och ens plånbok är den faktiska snabbhetsökningen man upplever när man väl sitter vid sin nybyggda dator.

Välj rätt låda

En kanske bortglömd faktor när man köper en dator, det gäller vare sig man köper den färdig eller i byggsats, är själva datorlådan. En bra låda ska vara lättöppnad, ha ett bra och tillräckligt stort nätaggregat på 300-350 och den får gärna vara gjord med god ljudisolering. Här finns skäl att välja noggrant.

Sammanfattningsvis kan man säga att förr fanns inte plug and play, vilket numera är standard i de flesta fall och eftersom denna standard numera fungerar mycket bra så har livet blivit mycket lättare för datorbyggaren.

Finns det då inga nackdelar med att bygga själv? Jo, om exempelvis en komponent är trasig, hur ska man då veta vilken? Det bästa är kunna byta mellan komponenter så man kan isolera felet. Det blir helt enkelt svårt att felsöka om man inte har tillgång till utbytesdelar. Det är också så att det inte blir billigare att bygga själv om man köper alla delar. Men om man ex v redan har CD-spelare, grafikkort, diskettläsare osv, så kan man spara en del.

Lasse Strömberg <7872>

Fakta

Specifikation klubbens nya dator:

Processor: Intel P4, 2.0 GHz, 512 kb cache.
Minne: DDRAM 512 MB, 333 MHz, Nanya.
Hårddisk: Seagate Barracuda IV, IDE 80 GB.
Grafik: GeForce4 Titanium 4200, 64 MB minne.
DVD-spelare: DVD-spelare 16x, IDE.
CD-brännare: CDRW-brännare, 32/10/40x.
Mus: PS/2.
Diskettstation: 1,44 MB.
Låda: Chieftec Midi/Tower 300W PS.
Operativsystem: Windows XP Home.

Högtalare och tangentbord.

Pris: 11 700 kronor ink moms.

Nyttiga länktips

Johan Persson
tipsar

– GameCopyWorld:

Letar du efter sätt att slippa ha din original-CD till spelet instoppad medan du spelar? Då är detta något för dig, här finns såna patchar för massor med spel. Gå bara till denna site, välj en av speglarna, klicka på ENTER. Nu ser du huvudsidan, leta upp "Game Index" i högra kolumnen och klicka på den. Leta sedan upp ditt spel i listan och klicka på det, sedan leder du efter "no cd" eller något snarligt, ladda hem och följ instruktionerna. Notera att detta inte handlar om piratkopiering, det är bara så

att man kanske inte alltid vill ha sin original-CD till sitt dyrt inköpta spel instoppad i CD-spelaren, med såna här utilities så slipper man det.

www.gamecopyworld.com

– Settlement Program Interfaces:

I samband med rättegången för ett tag sedan mot Microsoft så var de tvungna att dokumentera sina tidigare okända API-funktioner, här är hela listan. Intressant för programvaruutvecklare.

<http://msdn.microsoft.com/library/en-us/dnapi/over/html/api-overview.asp>

– Guide to Windows Online Security:

Ännu en bra guide som visar hur man gör Microsoft Windows säkrare, fokus

är Windows 2000/XP.

www.techspot.com/tweaks/windows_security

– Microsoft Service Pack List

Lista på servicepacks till Microsoft's programvaror: Windows, Office, serverprogramvaror m.m.

www.activewin.com/bugs/servicepacks.shtml

– XP Tips & Tweaks

Underbar sammanställning av småtips på hur man kan förbättra Windows XP, guld värt!

<http://home.carolina.rr.com/lexunfreeware/XPTips&Tweaks/XPTipsTweaks.htm>

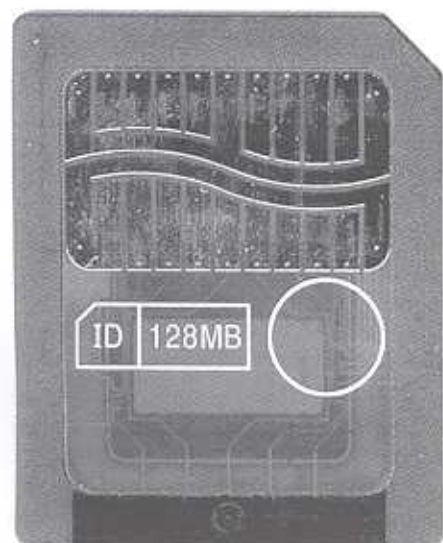
Minneskort i många varianter förvirrar

Minneskort börjar användas i fler och fler apparater som utnyttjar digital teknik så som digitala kameror, gps-mottagare, mp3-spelare och så vidare. Vilka sorters minneskort finns det?

Det finns flera olika typer av minneskort som delvis bygger på olika teknik. Vanligast idag är minneskort av en typ som kallas compact flash. Men även smart-media och secure digital. Korten bygger oftast på flashminnestekniken vilken har den fördelen att minnet behåller sin information även när minnet är späningslöst.

Det finns också compact flash-kort som är något större än ett vanligt compact flash-kort men som i stället för flashminne innehåller en liten hårddisk. Dessa kort kan lagra stora mängder data till billigt pris, men är erfarenhetsmässigt mer ömtåliga rent fysiskt. Dessa kort kallas för pc card.

Som om inte alla typer av minneskort kan vara förvirrande för en som ska välja kort så finns det vanligaste kortet, compact flash, även i två varianter, nämligen typ 1 och typ 2. Skillnaden är att typ 2 kortet är några millimeter tjockare och kan därför innehålla en microhårddisk. IBM:s så kallade Microdrive kan

Ett smartmediakort ser ut så här och är vanliga i ex v Olympus digitalkameror.

Ett minneskort av typ memory stick från Sony. Detta är första versionen av memory stick den nyare versionen som kallas memory stick duo är betydligt mindre.

Ett vanligt minneskort är CompactFlash, används ofta i digitalkameror.

ex v lagra antingen 340 MB eller en gigabyte.

Tillverkaren Sony säljer ett kort som kallas för memory stick som enbart används tillsammans med Sonys produkter. Detta kort har nu kommit i en variant kallad memory stick duo vilket är avsevärt mindre rent fysiskt än det vanliga memory stick.

Ett ganska nytt minneskortet kallas för secure digital card och har accepterats av många pryltillverkare. Kortet bygger på en öppen standard vilket kanske kan resultera i konkurrens. Hur det går med det kan kanske ifrågasättas eftersom kortet har ett inbyggt kopieringsskydd för musik, ett krav från musikbranschen. Det absolut senaste minneskortet kallas för extreme digital, i dagligt tal Xd. Det tillverkas av Fujifilm och Olympus och

är ännu inte ute på den svenska marknaden. Troligt är dock att bägge tillverkarnas kommande digitalkameror kommer att använda Xd-kort.

Något som mycket praktiskt till minneskort är en kortläsare. Den ansluter man till sin dator och så stoppar man in kortet i läsaren och för över sina data från minneskortet till datorn. Se bara till att skaffa en kortläsare som passar till den korttyp du använder. Det finns många olika sorters kortläsare. Fristående och såna man bygger in i datorn. Liksom det finns kortläsare som klarar flera olika sorters kort, så kallade kombinationsläsare. Vanligast är att man ansluter kortläsaren till USB-ingången på datorn, men varianter för firewire förekommer också.

Den uppgivna minneskapaciteten på korten är överdriven. Tillverkarna säger nämligen ingen ting om hur mycket kapacitet som går åt för att få korten användbara. Minneskort måste formateras innan de kan utnyttjas. Det här innebär att ex v ett compact flashkort med en uppgiven kapacitet på 128 megabyte i själva verket bara kan utnyttja 121 megabyte. Ett 256 MB-kort kan efter formatering bara utnyttja 244 megabyte. Det finns alltså skäl att tänka till innan man bestämmer sig för hur stort kort man behöver.

Lasse Strömberg <7872>

Moralen stänger News hos Utfors

Internetleverantören Utfors har från början av oktober 2002 avslutat distribution av Usent News. Enligt Utfors informationschef Markus Boberg är orsaken till avstängningen är att det förekommer oetiska inlägg på nyhetsgrupperna. Utfors vill bestämma vilken moral deras newsläsare ska ha. Han säger också att flera av Utfors användare har blivit arga över avstängningen men att bland "vanliga människor med viss moral" är stoppet av news uppskattat.

Att Utfors skulle kunna tänkas överlåta till "vanliga" människor att avgöra vad som är oetiskt eller etiskt lär inte ha fallit honom in.

Vad somhänder när Utfors upptäcker det oetiska materialet på webben törs vi inte tänka på.

Windows dominerar

Allt ska ju mätas nuförtiden. Så även vilket operativsystem världens datoranvändare använder. Det visar sig att 35% av världen samtliga datorkörare använder Microsoft Windows 98, på andra plats kommer Windows 2000 som finns i 21% av världens datorer, på tredje plats kommer Windows XP med 16 procent och slutligen kommer Windows ME som finns i tio procent av världens datorer. Detta gör att Microsoft Windows i olika varianter står för inte mindre än 82% av de operativsystem som finns installerade på hela universums datorer.

Denna uppgift från en undersökning som presenterades i slutet av november 2002. Hur länge förhållandena står sig är en fråga fram till nästa mätning.

Monopol bakom IT-utvecklingen

Hur utvecklades Internet? Under trettio års tid utvecklades det som senare kom att bli ett världsomspännande nätverk av den offentliga sektorn, i första hand genom anslag av skattepengar till Pentagon i USA.

Senare kom utvecklingen att flyttas till nationell forskningsstiftelse som bekostades av skattemedel.

Det är först på senare tid som utvecklingen kommit att ske genom så kallat konsumentval, alltså genom privat finansiering genom att konsumenterna börjat betala privata företag som Microsoft för utveckling av Internet. Bill Gates måste dock beundras för hans ärlighet när han förklarar sin framgång med förmågan att "ta upp och utveckla" idéer från andra, det vill säga från dem som gjort grundjobbet inom den offentliga sektorn med finansiering från skattebetalarna i USA.

Egentligen har all utveckling inom informationsteknologin skett inom den offentliga sektorn med ett viktigt undantag; transistorn.

Transistorn utvecklades nämligen hos ett helt privat företagslaboratorium, nämligen hos AT&T:s Belllaboratorium.

Frågan är vilken roll spelade då marknaden och konsumenternas val när transistorn utvecklades? Svaret är litet överraskande att det hade ingen som helst betydelse. Det var nämligen så att AT&T vid denna tid var ett statsstött monopol vilket gjorde att kunderna hade inga alternativ. Detta gjorde att AT&T kunde ta ut höga priser på sina tjänster och man kan utan vidare påstå att detta i praktiken var en skatt som allmänheten fick betala. Transistorn utvecklades alltså med hjälp av offentliga subventioner. Ännu mer går detta att illustrera med vad som hände när AT&T:s monopol försvann. Då utvecklades nämligen Bell laboratories. Allmänheten ville helt enkelt inte längre vara med och betala för det.

Eftersom transistorer kan sägas utgöra grundstenen i moderna datorer så måste man konstatera att även det vi idag känner som PC är från början utvecklade med hjälp av skatter.

I början av transistorns utveckling fanns det inga köpare av produkten. Transistorn var helt enkelt för dyr att producera. I början av transistorns historia såldes den alltså endast till statlig verksamhet, i första hand militär sådan. De statliga beställningarna skapade alltså företagsamhet som senare kunde spridas till industrin.

Är det då konsumenternas fria val som påskyndar en utveckling? Nej, det torde vara svårt att påvisa att konsumenter gjort ett fritt val när dator- och internetboomen fått det fotfäste det faktiskt har fått. För att kunna välja krävs kunskap och utan kundskap går det inte att välja. Åtminstone går det inte att välja rätt. Det är alltså andra som väljer åt konsumenterna. I frågan om transistorn, datorer, mjukvara och Internet har valet gjorts av politiker som tagit ut skattemedel för att driva offentlig verksamhet.

Lars Strömberg <7872>

Bättre digitalkameror

Digitalkamerorna har genomgått en otrolig utveckling de senaste åren. Det avgörande vid valet av digitalkamera är inte längre kamerans upplösning. Nu är det andra faktorer man bör kontrollera före kameraköpet.

Tidigare var den huvudsakliga frågeställningen om en digitalkamera hade tillräcklig upplösning. Idag är den frågan inte längre aktuell, alla moderna digitalkameror har tillräcklig upplösning för de allra flesta ändamål. Nu måste man i stället ägna sin uppmärksamhet på den gamla vanliga frågorna, nämligen om optiken är tillräckligt skarp, objektivet ljusstyrka, ligger kameran bra i handen, kan man ansluta en yttre blyxt och då inte bara via en blyxtsko utan frågan är om man kan ansluta en blyxt via en sladd?

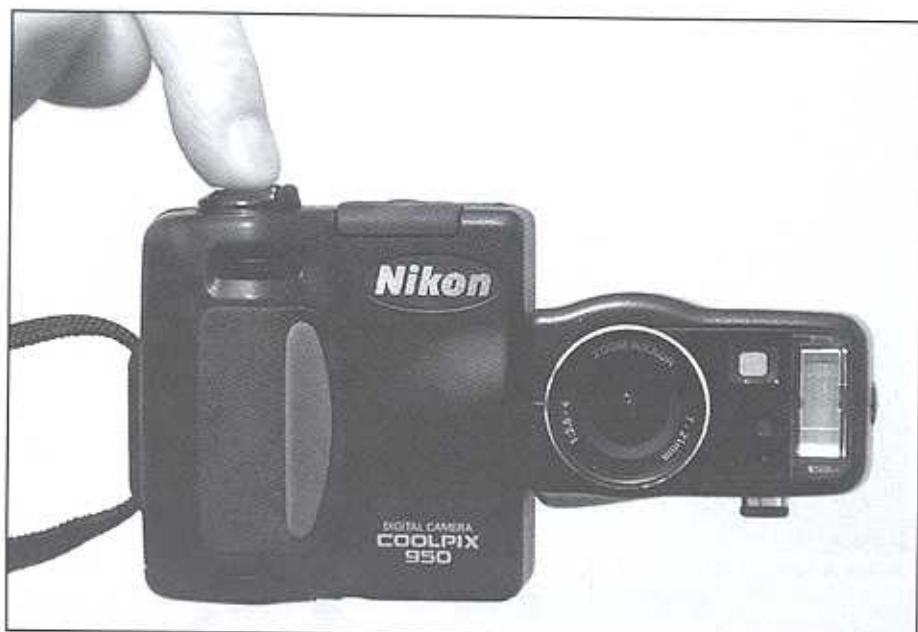
Det enda som egentligen skiljer en digitalkamera från en vanlig är ju sättet som ljuset "fäster".

Antal pixlar inte avgörande

Viktigare frågor än antalet pixlar kan exempelvis vara hur snabbt kameran är klar för fotografering från det man slagit till strömbrytaren. Likaså frågan om hur snabbt bilden tas från det man tryckt ner avtryckaren. Den avancerade fotoamatören behöver också svar på frågan om det går att välja färgrymd.

Akilleshälen på digitalkameror är numera inte antalet pixlar, utan nu bör man kontrollera kamerans förmåga att reducera det brus som alltid finns i digitala bilder. Ju mindre brus ju bättre. Hur bruset ser ut är ett mycket bra mått på kamerans kvalitet.

En vanlig småbildskamera har ett negativformat på 24x36 mm. I digitalkameror är storleken på ccd eller cmosenheten oftast inte större än två tredjedelar av ett småbildsnegativ. Det finns större ccd och cmosenheter men kameratillverkarna drar sig för att använda dessa därför att det också innebär betydligt högre krav på kamerans optik. Ett objekt för 24x36 mm måste hålla mycket högre kvalitet än ett som bara behöver utnyttja ett litet område i mitten. Med fullformat

En tidig digitalkamera från Nikon. Den här kameran ser inte ut som kameror brukar se ut. De nya digitalkamerorna som bygger på befintliga kamerahus ser dock ut som en kamera ska se ut.

Bild: Lasse Strömberg

blir det besvärligt att få skärpa ute i hörnen.

En kamera för den avancerade fotoamatören är Olympus modell E-20P. Den har fått pris av en europeisk sammanslutning av fototidningar som bästa digitalkamera 2002-2003. Kameran är användarvänlig men har trots det så många inställningsmöjligheter att det räcker till och blir över.

Extralinsor

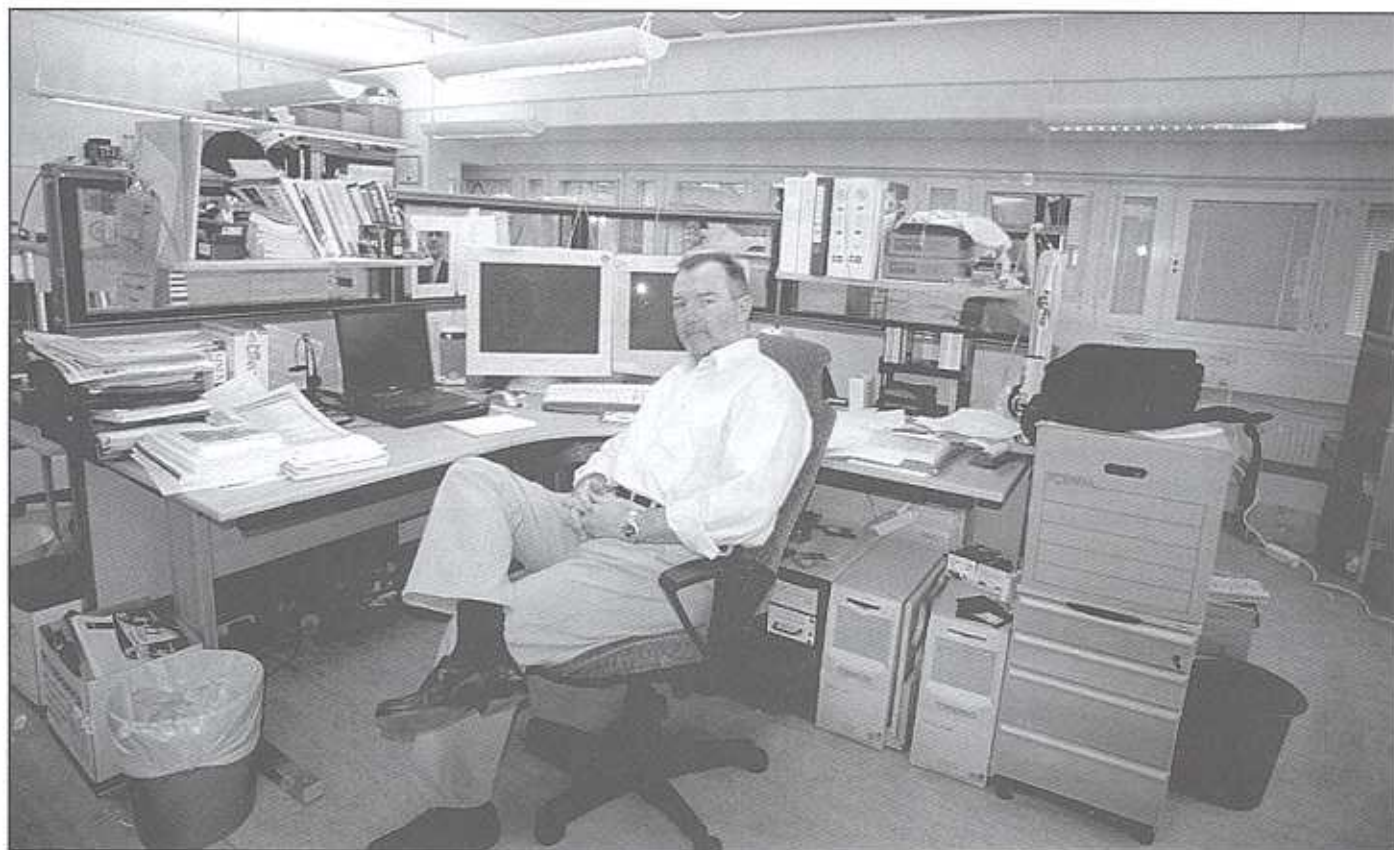
Till kameran finns extralinsor att fästa på det vanliga objektivet så trots att kameran inte har möjligheter till utbytbara objektiv så kan man få ex v bättre vidvinkel än med det ordinarie objektivet. Kameran kan utnyttja två olika korttyper, nämligen Olympus eget smartmedia eller det vanligare compactflashkortet. Kameran ger bilder med ca fem miljoner pixlar och det räcker mycket långt.

Två andra kameror kommer från de bägge tillverkarna Nikon och Canon med D100 respektive EOS D60. Bägge kamerorna vänder sig till den verkliga finsmakaren på amatorsidan. Kamerorna är i princip likvärdiga och det går inte att säga att den ena är bättre än den

andra. Det finns dock en skillnad i teknik som kan vara intressant att känna till. Nikon bygger sin kamera med CCD-cell medan Canon använder en cmos-chip. Det går dock inte att se någon skillnad mellan bildkvaliteten från de bägge kombianterna. Valet mellan dem är nog mest en fråga om tycke och smak. Möjligtvis kan man påpeka att Nikonen har något fler inställningsmöjligheter för vitbalans och den kan skapa tif-filer direkt, å andra sidan ger Canons kamera bilder med 0,2 fler megapixlar.

En annan kamera är Sigma SD9 vilken har en helt ny bildsensor som kallas för Foveon X3. Den registrerar de tre färgerna rött, grönt och blått i samtliga pixlar vilket innebär att upplösningen blir tre gånger så hög mot de kameror som använder ccd eller cmos. Den här sensorn bygger, kan man säga, på samma princip som vanlig färgfilm. Ljuset har olika våglängd och det gör att ljuset tränger olika långt ner i färgfilmens olika skikt. Kanske är det den här tekniken som kommer att slå ut vanlig film på sikt? Det återstår dock att se.

Lasse Strömberg <7872>

Anders Ahlqvist jobbar med utredning av brottslighet där datorer används för att utföra brottet.

Foto: Chris Hill

Medlemsporträttet

Anders Ahlqvist, gotlänningen som bowlade sig till fastlandet.

Han jagar databovar

Jag hör på din dialekt att du inte är från Stockholm, hur hamnade du här och hur hamnade du hos polisen?

– Jag flyttade till Stockholm 1975. Jag spelade bowling hemma på Gotland och blev värvad till en klubb i Stockholm och halkade in på ett bananskal inom polisen. Såg en annons i DN.

När och hur väcktes Ditt intresse för datorer?

– Jag jobbade som vanlig polis mellan åren 1975-1990 då jag började jag jobba med IT. Det hette PC-ansvarig då och jag jobbade på Östermalmspolisen, vi hade ungefär 40 burkar, som jag hade hand om.

Det var ett intresse jag hade, det var ganska nytt det här med datorer, så jag ville lära mig och det bästa sättet var att skaffa sig ett jobb. Därifrån kom jag till IT-administrationen när man införde novellnätet, så det var spännande tider då. Idag är det vardagsmat men det var det inte 1994.

Efter detta hoppade jag tillbaka till en ren polistjänst 1995 och jobbade 2 år på kriminalunderrättelsetjänsten i Stockholm. Man startade då denna verksamhet inom svensk polis. Då blev det nästan bara IT igen. Det var väldigt

starkt datoriserat, verktyg för analyser.

1997 började jag sedan jobba på Rikskrim på IT-brottsroteln.

Kan du precisera mer vad du gör?

– I början här gjorde alla allt, men numera har vi delat upp oss och specialiserat oss litet mer. Jag är chef för internetspaningsenheten. Det är två delar, dels internetspaningsenheten och Forensiska enheten, (forensisk = kriminaltekniska undersökningar), som främst sysslar med att gå igenom beslag på datamedia. Vår grupp jobbar med internetsidan.

Hur rekryterar ni folk?

– Folk vill ju tro att det ska vara IT-nördar för att få jobb hos oss. Men vi har upptäckt att det är mycket bättre att ha en duktig polis som är van utredare och som sen lär sig tekniken än att rekrytera en IT-specialist som ska lära sig hela det polisiära och juridiska regelverket. Det allra viktigaste vi söker är erfarenhet av utredningsarbete. Vi utbildar ganska mycket svenska poliser, sen deltar vi i internationella utbildningar. Vi är ett väldigt tätt skrä av poliser

Anders Ahlqvist spårar brottslingar med hjälp av datorer och internet. Brottsligheten är ganska konstant, säger han, det är bara metoderna som ändrar sig.

Foto: Chris Hilli

som håller på med det här. Det finns inget område inom polisen som är så internationellt som det här, internet känner inga gränser. De hacks som fungerar i USA, England eller Japan, de fungerar här också på precis samma sätt och det gör att vi har väldigt gott utbyte av varandra.

Vad för slags beslag gör ni?

– IT finns i alla polisutredningar. Det finns nästan inget brott man kan tänka sig där inte datamedia, datorer blir aktuellt på ett eller annat sätt.

Det enda brott jag kommit på är de som faller under knivlagen, annars så finns ju datorer i vårt liv precis hela tiden och det gör att dom ofta är intressanta i brottsutredningar för att hitta dels rena bevis för brott, det kan ju vara bevis på att narkotikatransaktioner genomförts till exempel, men det kan också vara sånt som att man har ett mord och man undersöker offrets dator för att hitta kontaktnät och den typen av saker.

Det säger väldigt mycket om en människa när man tittar in i en persons dator. Vi har många exempel på att man då hittar ingångsvägar i ett ärende som man aldrig annars hade hittat.

Kan man återskapa en hårddisk?

– I IT-sammanhang finns ett standardsvar: "Det beror på". Att vi kan hitta det data som finns där är ganska självklart men i vissa fall kan man alltså återskapa sånt som inte finns på disken egentligen, sett ur operativsys-

temets synvinkel. Det handlar om sånt som är raderat eller temporära filer, utskriftsfiler och mycket annat som de flesta användarna inte är medvetna om att det finns där över huvud taget.

När gick du med i ABC-klubben och varför?

– Jag tror att jag gick med 1991. Det gjorde jag via en annons. Expressen hade en internetbilaga och där fanns det en del sådana här klubbar som gjorde reklam för sig. Jag gick med i klubben för att man berättade att man levererade en diskett då och då, en PC-diskett, till medlemmarna. Det var faktiskt det skälet som gjorde att jag gick med i klubben. Efter en viss tid upptäckte jag LMSG och det är den egentliga orsaken till att jag är med i dag.

Tycker du att du lärt dig något via klubben?

– Ja jag lär mig saker hela tiden.

Vad tycker du att det är för nivå på klubbens inlägg?

– Ja det finns ju spetskompetens inom väldigt många områden inom klubben. Det finns alltid någon som har en specifik kunskap. Jag har haft väldigt stor nytta av det både privat, men även i jobbet. Jag har jobbat heltid med datorer i mer än tio år och vet inget annat forum som är så heltäckande!

Berätta ett exempel hur ni på IT-brottsroteln jobbar.

– En del ärenden går väldigt fort här på IT brottsroteln. Vi hade ett intrång här om året, en alldeles nyanställd kollega som bara hade varit här några veckor och som fanns

kvar på jobbet när man ringer från ett statligt verk och säger att man haft intrång på hemsidan. Den nyanställda kollegan gör allting rätt och han får den hjälp han behöver i spårningen, så grabben som gjorde intrånget fick besök av polisen.

Spårningen pågick i en och en halvtimme och sedan knackade det på grabbens dörr ute i Märsta och in klev polisen in och tog datorerna i beslag. Det visar hur det kan gå till.

Det var alltså en hackare, en "scriptkiddie". Han fick dagsböter.

Sen är det ju så att ABC-klubbare stöter man ju också på i inte enbart i trevliga sammanhang. Vi var i Norrland här om året och gjorde en husrannsakan hos en kille som sålde piratkopierade programvaror. När vi gick igenom kundregistret där så var det ganska många som hade abc-adresser.

Vad tror du om program där man kör peer-to-peer, går det att stoppa på något sätt?

– Nej det tror jag inte, det har vi ju sett Lex när det gäller Napster. Dem slog man ju ihjäl för där hade man en centralpunkt att angripa, men nätverken kan man ju inte att slå ihjäl på det här sättet och det är ju likadant med musiken för övrigt, det kommer alltid att finnas en rejäl marknad för det här utanför den ordinarie marknaden. Det säger ju Lex Microsoft när man pratar med dem, de bryr sig inte så mycket om du och jag har ett program hemma, det är inte det som man letar efter de letar ju främst efter företagsmiljöer där man köper ett officepaket och installerar det på 150 datorer, det är det man vill komma åt. Det är en betydande industri och bara Microsoft räknar med att det här kostar miljardbelopp i Sverige.

Personligen tycker jag det är svårt att förstå hur man ska göra för att betala program och vara säker på att inte bli lurad eller att ens kontokortsnummer inte sprids för vinden.

– Vi har problem i Sverige för här går det ju till så att när får en anställning får du ett lönekonto och sen får du ett bankomatkort och sen kopplar man Visa eller något annat till bankkortet. I USA är det precis tvärtom, där får man ju ofta fortfarande lönecheckar och sen tar man ett fristående kreditkort och så får man räkning varje månad. Ska man göra internetaffärer så är alltid vårt råd att skaffa ett fristående kort. Det är mycket lättare att bestrida en räkning du får från ett företag än att alla pengarna är borta från ditt lönekonto.

Vi handlar väldigt mycket programvaror på nätet med American Expresskort och har aldrig haft några problem med det. Men får vi problem har vi bara räkningarna att bestrida, det finns inga pengar på något konto kopplat till kortet.

Varför går man inte ut med detta, från bankerna?

– Det är inte deras affärsidé, dom vill ju inte att man ska skaffa ett kort till, man har ju redan ett. Dom vill att man ska använda det enda kortet som vi redan har, bankomatkortet som man kopplat visatjänsten till.

Skulle alla skaffa sig ett kort till då blir det frågan om miljoner konton. Det kostar för dom.

Vilket är det största brottet ni löst?

– Det kan man inte svara på. När jag började här talade man om IT-brott. "IT-brott" har vi bara två av i Sverige. Det är dataintrång och sen datorbedrägeri, det är när man lurar en automat med en falsk hundralapp. Sedan började man prata om något som hette "Brott med IT-relation". Så man insåg att det där var ju något som vi sysslade med redan. Nu har vi svängt igen och idag talar vi om "Brott där det krävs särskild it-kompetens för att utreda", det går inte att hitta någon precisare utredning. I dag har vi ärenden som handlar om barnpornografi, vi har hets mot folkgrupp, vi har brott mot penningtvättslagen som vi håller på med just nu, lotterilagen, elektroniska kasinon, prostitution och koppleri, och så har vi det vanliga, grova narkotikabrott och ett par mord. Det spänner alltså över alla områden. Det här är mångsyssleri, men vi utreder inte hela brotten, vi utreder bara det som är IT-relaterat. Sysslar vi med narkotikabrott så kan det vara frågan om att ta fram mailtrafik och vad det nu kan vara för något som utredarna är intresserade av, sen levererar vi en rapport till dem och så hjälper vi kanske dem med vissa förhör. Så det här är egentligen en stödenhet.

– Före sexköpslagen hade man en ganska öppen prostitution. Det betydde att polis och socialarbetare kunde se människorna som sysslade med det, man visste oftast var de fanns. Idag kan en 16-årig tjej sitta i ett litet samhälle någonstans i Sverige och ha en hemsida och så kan hon göra upp en träfflista innan hon åker till Stockholm en helg i månaden och prostituerar sig, sen åker hon hem med ganska mycket pengar och därigenom har man fått en väldigt oönskad spridning som jag tycker är olycklig och som är väldigt svår att stoppa, det finns egentligen ingen övervakningsmöjlighet varken för socialen eller polisen.

Brukar ni bevaka chattar och forum?

– Vi har deltagit i en del chattar bl.a Lunarstorm

Kan du berätta hur ni jobbar på chattarna?

– Det där är ett problem, eftersom svensk polis inte utan vidare får ljuga om sitt namn. Om jag går in och skriver att jag heter Anders, 47, så är det sant och då kan jag lyssna, men jag kan inte börja provocera på något sätt. Vi har väldigt strikta regler i det här landet när det gäller bevisprovokation och brottsprovokation. När det gäller det här att ta in sig i kanaler med falsk identitet är det problem för oss. Det är litet gungfly när det gäller lagstiftningen. Att gå in och lyssna är inget problem, men att börja prata kan vara ett problem. Det gäller dels dom här chattarna IRC och liknande, där är vi också med, men det är litet svårt att sitta och övervaka. Det finns skäl ibland att vara med i vissa. Vi har haft ganska stora narkotikaärenden på mIRC t.ex. Vi hade 50 domar i ett ärende ganska nyligen som gällde tonåringar och partydroger.

Summan av brottsligheten är ganska konstant, det är bara det att den söker sig nya vägar. När nya möjligheter uppstår så använder man dem. Tekniken används på gott och ont, avslutar Anders Ahlqvist.

Chris Hilli <9149>

Det går fortare med PC

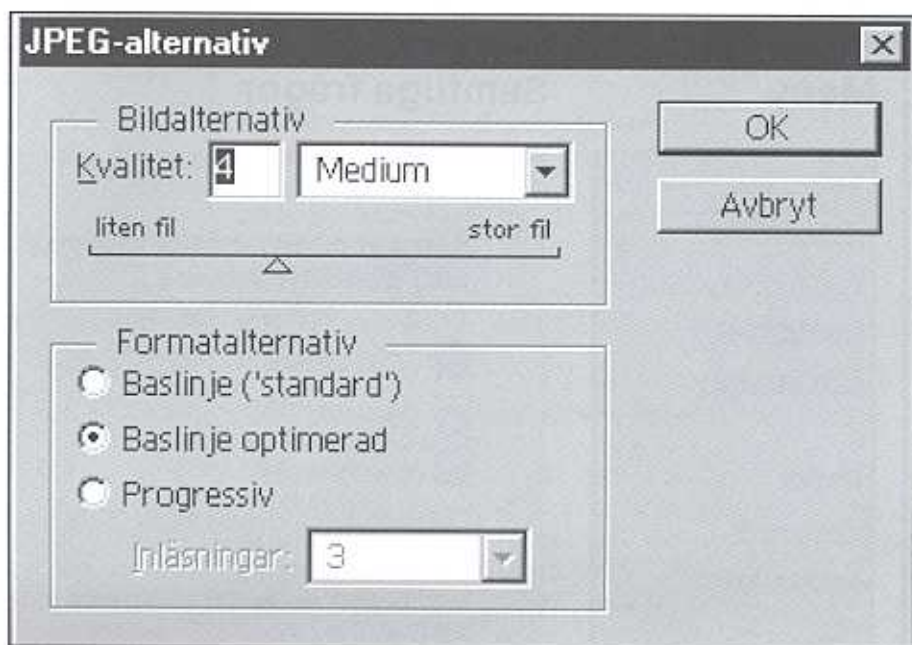
PC med en processor slår Macintosh med två vid bildbehandling

För en fotograf som använder digital-kamera så åtgår allt mer tid för behandling av bilderna i datorn, särskilt när man arbetar med kamerans råfilformat.

Den kanadensiska fotografen Rob Galbraith, av många känd för sin nyhetsrapportering i Robs Digi News, har mätt upp och jämfört bildbehandlingstiden mellan Mac och PC-datorer.

Han använde två Macar som körde under OS 10.2.3, en Power Mac G4 med dubbla 1,25 GHz processorer, 1 GB RAM och en hårddisk på 7200 varv samt en Powerbook G4 med 800 MHz processor, 1 GB RAM och en 5400 varvs hårddisk. På PC-sidan använde han Windows XP Professional på en bärbar Alienware med 3,06 GHz P4 processor, 1 GB Ram och en HD på 5400 samt en Dell Dimension 8200 med 1,8 GHz P4 processor, 512 MB RAM och 5400 varvs HD.

Några exempel, att konvertera ett foto taget med Canon EOS D60 från TIF till JPEG tog 7,6 sekunder med den snab-

En Macintosh med två processorer slår jobbar långsammare än en PC-dator med en processor. Speciellt vid konvertering till jpg-filer.

baste PC:n och 14,0 sekunder med den snabbaste Macen. En konvertering av 25 stycken bilder tagna med Kodak DCS 760 från DCR till JPEG tog 45 sekunder

i PC och 119 sekunder i Macen.

Att överföra 200 foton i JPEG format, tagna med en Canons EOS-1D, från ett Lexar 512 MB 24 X minneskort till dator via kortläsare gick med en hastighet av 3996 K/sekund för PC och 2767 K/sekund med Mac.

Mac får stryk av PC

Hans slutsats är att den vid testillfället snabbaste två processors-Mac han kunde få tag på får grundligt stryk av en enprocessors-bestyckad PC. Det är bara vissa operationer i Photoshop, som verkar vara specialskrivna för att dra nytta av en G4 processor, som går snabbare med en Mac. Om det nu beror på att Macen har maskinvarubegränsningar eller att programmen inte är optimerade för den, så är resultatet det att en mängd bildbehandlingsfunktioner tar bra mycket längre tid med en Mac än med en PC.

Den fulla rapporten kan läsas på www.robgalbraith.com/diginews/2003-01/2003_01_07_macpc.html.

(Apple i Sverige har ombetts att kommentera testen men har inte svarat på den begäran).

Långsam på bildbehandling.

Snabb på bildbehandling.

Gunnar Fahlström

Din röst hörs här

ABC-klubbens Opinionundersökningar - Microsoft Internet Explorer

Arkiv Bedömer Visa Favoriter Verktyg Hjälp

Adress <http://w.abc.se/opinion/Vallista.asp?Typ=Alla> Gå till Länkar

Meny

Visa

[Aktuella frågor](#)

[Kommande frågor](#)

[Gamla frågor](#)

[Samtliga frågor](#)

Övrigt

[Egen profil](#)

[Medlemmar](#)

[Hjälp](#)

Session

[Logga ut](#)

Samtliga frågor

Nr	Fråga	Status	Historik
16	Kommer du att fortsätta vara med i ABC-klubben nästa år? ☐ Ja, självklart! 68 st 96% ☐ Vet inte! 2 st 3% ☐ Nej, jag avstår! 1 st 1% <i>Du besvarade denna fråga 2002-11-27</i>	Stängd 2002-12-07 Totalt 71 svar	Skapad av <5258> 2002-11-25 Ändrad av <5258> 2002-11-25
15	Vad tycker du är det viktigaste med ABC-klubben? ☐ ABC-Bladet 13 st 16% ☐ En bra Internet-påfart med surf, mail osv 15 st 19% ☐ LysKOM med dess diskussioner om allt möjligt 23 st 29% ☐ Det finns många experter på hårdvara, mjukvara mm 26 st 32% ☐ Klubblokalen i Stockholm 3 st 4% <i>Du besvarade denna fråga 2002-10-09</i>	Stängd 2002-10-31 Totalt 80 svar	Skapad av <5258> 2002-10-06 Ändrad av <5258> 2002-10-07

W3C HTML 4.01 ✓

W3C CSS ✓

Så här ser klubbens opinionssajt ut. Det finns många fler frågor och svar om man scroller ner i webbläsarfönstret.

Anders Franzén, som skapat ABC-klubbens förnämliga off-lineläsare WinLMSG, har också för klubbens räkning skapat en opinionssida där klubben, och dess medlemmar, kan ställa frågor och se hur opinionen vill besvara dessa.

Sidan har nu varit igång nästan ett år och det har ställts en och annan fråga. Här nedan presenteras de frågor, utom en som inte längre har någon aktualitet, som ställts så länge sidan varit igång.

Som synes är det mest frågor om data-relaterade spörsmål. Frågorna kommer

också i omvänd ordning, det vill säga den sist ställda frågan kommer först så som de presenteras på opinionssidan.

Av klubbens alla medlemmar så är det 254 stycken som registrerat sig på sidan.

Man kan också skapa sig en egen profil så till vida att man kan begära att få sänt ett e-postbrev till sig själv när det kommer en ny fråga. På så sätt slipper man logga in på sidan för att kolla om några nya frågor blivit ställda. I stället får man ett brev som säger till när en ny fråga har blivit ställd och då kan man logga in på opinionssidan. Likaså kan man be att få ett e-postbrev med det

slutliga resultatet när frågan blivit stängd.

Om en sån här opinionssida ska fylla en funktion krävs det givetvis att medlemmarna är aktiva och verkligen utnyttjar möjligheterna. Gå in på sidan och lär hur man ska göra för att medverka.

Om du själv önskar ställa en fråga på opinionssajten är den rätta vägen att först gå med i mötet "ABC-klubbens opinionundersökningar" i konferenssystemet.

Adressen till opinionssidan är: www.abc.se/opinion

Kommer du att fortsätta vara med i ABC-klubben nästa år?

Ja, självklart!	68	96%
Vet inte!	2	3%
Nej, jag avstår!	1	1%
Totalt 71 svar		

Vad tycker du är det viktigaste med ABC-klubben?

ABC-Bladet	13	16%
En bra Internet-påfart med surf, mail osv	15	19%
LysKOM med dess diskussioner om allt möjligt	23	29%
Det finns många experter på hårdvara, mjukvara mm	26	32%
Klubblokalen i Stockholm	3	4%
Totalt 80 svar		

Hur länge brukar du normalt vara inloggad mot ABC-klubben vid varje tillfälle?

Max ett par minuter	36	41%
Max en timme	27	31%
Flera timmar	23	26%
Dygnet runt	2	2%
Totalt 88 svar		

Hur ofta loggar du in till ABC-klubben?

Alltid inloggad	2	2%
Flera gånger varje dag	35	39%
En gång per dag	28	31%
Ett par gånger i veckan	17	19%
Ett par gånger i månaden	7	8%
Totalt 89 svar		

Hur kopplar du upp dig mot ABC-klubben hemifrån?

Uppringt med modem	16	17%
ISDN	7	7%
Kabel-TV	13	14%
ADSL	45	47%
Bredband med fiber	15	16%
Totalt 96 svar		

Operativsystem: Om du använder Mac OS, vilken version använder du helst?

System 7.x eller tidigare	0	0%
Mac OS 8.x	0	0%
Mac OS 9.x	2	22%
Mac OS X	7	78%
Totalt 9 svar		

Operativsystem: Om du använder Linux, vilken distribution använder du helst?

RedHat	15	39%
Mandrake	7	18%
SuSE	7	18%
Debian	5	13%
Annan distribution	4	11%
Totalt 38 svar		

Operativsystem: Om du använder Microsofts operativsystem, vilken version använder du helst?

DOS, Windows 3.x eller Windows 95	2	3%
Windows 98, Windows 98 SE eller Windows ME	18	23%
Windows NT 3.x eller Windows NT 4.0	1	1%
Windows 2000	25	32%
Windows XP	33	42%
Totalt 79 svar		

Operativsystem: Vilket operativsystem använder du oftast hemma?

Microsoft Windows	57	73%
Mac OS	3	4%
Linux	15	19%
Annan Unix än Linux	1	1%
Annat operativsystem	2	3%
Totalt 78 svar		

Office-program: I vilken miljö använder du ditt program oftast?

Microsoft Windows	80	81%
Macintosh	1	1%
Linux	13	13%
Annan Unix än Linux	3	3%
Annan miljö	2	2%
Totalt 99 svar		

Office-program: Om du använder ett program idag, vilket föredrar du?

Microsoft Office	66	66%
OpenOffice	11	11%
StarOffice	6	6%
Annat program	7	7%
Ingen preferens	10	10%
Totalt 100 svar		

Office-program: Har du använt programmet StarOffice?

Ja, men jag använder det inte längre	33	33%
Ja, och jag använder det fortfarande	13	13%
Nej	55	54%
Totalt 101 svar		

Office-program: Har du använt det nya programmet OpenOffice?

Ja, men jag använder det inte längre	3	3%
Ja, och jag använder det fortfarande	17	16%
Nej	84	81%
Totalt 104 svar		

Hur många möten tycker du det ska finnas i klubbens LysKOM-system?

Det är bra som det är nu	16	46%
Färre möten än nu	14	40%
Fler möten än nu	5	14%
Totalt 35 svar		

Om natten dyker den upp, den datoriserade mjölk bilen så att frukostfilen finns på bordet varje dag.

Bild: Lasse Strömberg

Datorn ser hur mycket mjölk som finns i tanken

Datorer sprider sig som ringar på vatten, fast vatten handlar det inte om här, utan mjölk. Mjölk är ett livsmedel som inte har så lång tid på sig. Den måste vara färsk när den används. Detta oavsett om den ska bli ost, mjölkpulver, ostkakor, yoghurt eller om den ska drickas som den är.

Mjölken måste hämtas minst varannan dag. Det innebär en enorm distributionsapparat. Varannan dag kommer en stor tankbil till varje gård i hela landet som producerar mjölk.

I mjölkbilens bakdel finns numera en dator som håller reda på det mesta om varje gårds mjölkproduktion.

Informationen i nyckeln

Ulf Karlsson är mjölkbilsförare och han kör sin stora bil i ur och skur, på små och stora vägar. Ulf berättar för ABC-bladet att han för att sköta jobbet behöver tre nycklar. Dels bilens vanliga startnyckel, dels en speciell datanyckel som egentligen är ett minne med hans namn lagrat. Dessutom måste det på

varje gård han kommer till finnas en likadan datanyckel med uppgifter om gårdsnummer. I gårdsnyckel finns också uppgifter om hur mycket mjölk man hämtat de två senaste gångerna.

– Det första jag gör när jag tar bilen är att mata in i datorn vilken tur jag ska köra, berättar Ulf. Då skrivs det ut en papperslista med de gårdar jag ska åka till. Jag har elva linjer som jag varierar mellan, säger han.

– Jag får också ut uppgifter om hur mycket mjölk som hämtats från varje gård de senaste två hämtningarna.

Vid varje hämtning tas ett prov på gårdens mjölk. Finessen är att datorn tar 20 små skvättar mjölk oavsett hur mycket mjölk varje gård lämnar. Oavsett om man hämtar 3 000 liter eller 6 000 liter så ser datorn till att ta 20 skvättar ur den totala mängden under hela pumpningen.

– Annars skulle en viss gård kunna drabbas av orättvisa på exempelvis fetthalten, säger Ulf.

I den datanyckel som finns på varje gård finns uppgifter om varje mjölkleve-

rantör och när Ulf sätter in den nyckeln i datorn så startar pumpen som tar mjölken från gårdens mjöltkank till bilen.

– Fast om nyckeln är försvunnen kan jag mata in uppgifterna för hand berättar han. Det händer att den är borta, men det är inte ofta.

Ser mjölkens temperatur

På datorns skärm syns gårdsnummer där bilen just nu tankar mjölk, namn på bonden, uppskattad mängd mjölk som kommer att hämtas och mjölkens temperatur. Skulle mjölken vara för varm slår datorn automatiskt ifrån hämtningen. Mjölken får inte vara varmare än 10 grader. Ulf säger dock att det är mycket sällsynt att gårdens mjöltkank inte fungerar.

Likadant får inte det kylskåp där chauffören förvarar mjölkproverna vara varmare än fyra grader, denna temperatur syns också på datorns bildskärm. Temperaturen måste tryckas in tre gånger under varje tur. Uppgifterna skickas sedan via dataöverföring till analyscentralen i Jönköping.

Ulf Karlsson hämtar mjölk i Kronobergs län och han lämnar av mjölken på mejerier i Kalmar, Falkenberg, Åseda, Jönköping, Karlskrona eller i Borgholm. Det här betyder att mjölkbilsförarna i det här området måste jobba cirka 12 timmar.

40 gårdar varje natt

Hur går då det ihop med trafiklagstiftningen? Ulf Karlsson säger att just mjölktransporter är undantagna från de EU-regler som finns i detta hänseende.

– Vi kör cirka tre turer per natt, säger han, och det innebär runt 40 gårdar. Att hämta mjölk från 110 gårdar tar två dygn tillägger han.

När allt är klart skriver datorn ut ett kvitto som mjölkbilsföraren lämnar i mjölkkrummet.

Ulf Karlsson säger att de alltid kör själva hämtningarna med enbart en bil, medan det finns ett släp parkerat någonstans i närheten. Dit åker bilen när den är full och tömmer över från bilen till släpet. Det finns en likadan datanyckel som hör till släpet, säger han, där lagras hur mycket mjölk som tömts över till släpet och efter varje tur kontaktar bilens dator Arla och skickar över uppgifterna.

– Jag kan välja att tömma hela bilen eller delar av den säger Ulf. Oftast tömmer jag allt, men är det halt kan det vara skönt att ha litet last i bilen tillägger han.

Arla har alltså hela tiden kontroll på hur mycket mjölk som är på väg in till varje mejeri. Det går att kontakta föraren så att han kan köra till ett annat mejeri om den väntade mjölmängden skulle visa sig oväntat hög eller låg.

Liksom mjölkbilens dator skickar data till Arla kontinuerligt så kan den också ta emot data. Det gör den när ett gårdsprov blivit analyserat. Analyserna görs slumpmässigt trots att man tar ett prov vid varje gård. När ett prov analyserats sänds resultatet till mjölkbilens dator och vid respektive gård skrivs resultatet ut på det vanliga kvittot. Det rör sig om fetthalt, cellhalt, bakteriehalt samt i vissa fall även uppgifter om lukt och smak.

Ulf Karlsson berättar att när han började köra mjölk så tog han prover för hand med en skopa. Likaså skrev han upp mjölmängd för hand.

Att en sån här urgammal verksamhet skulle bli datoriserad var väl bara en fråga om tid.

Lasse Strömberg <7872>

När Ulf Karlsson började hämta mjölk skedde det helt utan hjälp av några datorer. Numera är det mesta datoriserat som har att göra med hur och var han hämtar mjölk.

Bild: Lasse Strömberg

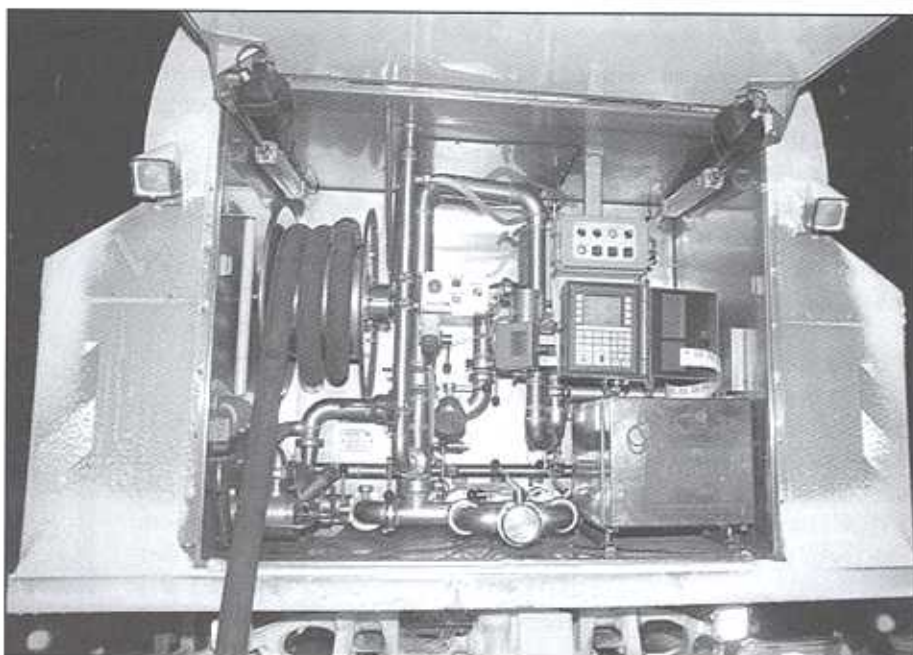
Vid varje hämtningstillfälle skriver mjölkbilens dator ut ett kvitto. Där står vilken dag och vid vilken tid hämtningen skedde.

Antal liter som hämtats och vilken temperatur den hämtade mjölken höll.

Likaså vilken körtur det är och vem som var förare vid hämtningstillfället och att ett prov tagits.

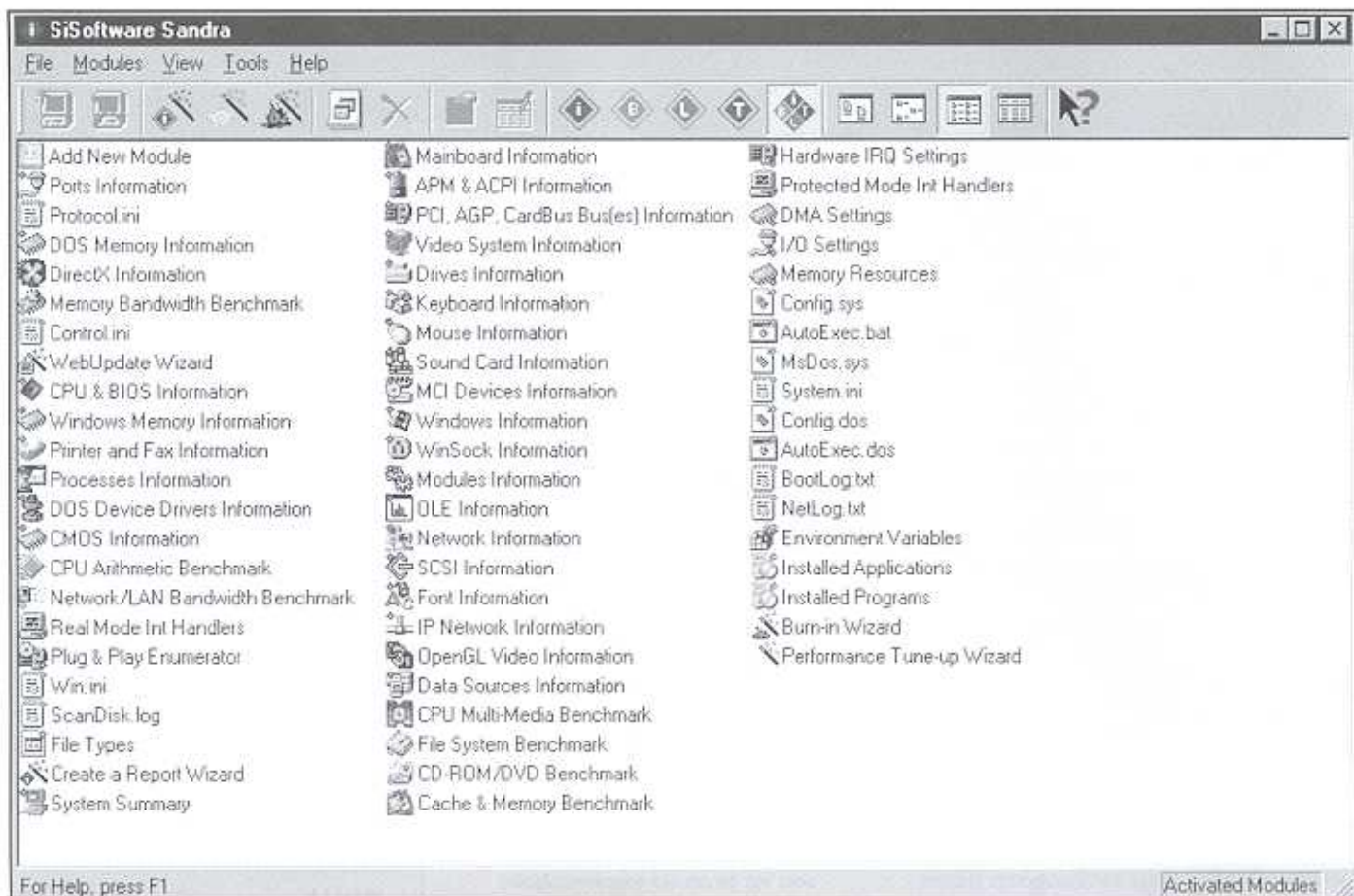
Alla prover analyseras inte utan det sker slumpmässigt. När ett prov blivit analyserat skickas resultatet av analysen tillbaka till bilen och när bilen är vid den gård vars prov blivit analyserat så skriver datorn också ut analysresultatet på det kvitto som lämnas på gården.

GÅRDS KVITTO		
84 57262		
Avräkn. dag	Hämt. dag	Tid
03-01-03	03-01-03	22:38
KARLSSON LENNART		
Mjölk	3055L	
Temperatur	3.6°C	
LINJE / TUR 5868 Bilal: 0705471287 Chaufför: TONY ASKLING		
Arla Medlemmar KALMAR Telefon 0480-59618		
Prov uttaget		

I boken på mjölkbilens finns pumpanläggningen som suger mjölken från gårdstanken till bilens tank. Till höger ovanför kylskåpet för mjölkproverna sitter datorn.

Bild: Lasse Strömberg

SiSoftware Sandra är ett program med vilket man kan kontrollera mycket i sin pc-dator. Det går att ta reda på mesta man kan tänka sig. Är du nyfiken om vad din dator verkligen innehåller måste du bara ha detta program.

Sandra ger upplysning

Undrar hur varm processorn är? Hur fort snurrar min hårddisk? Kan jag få några tips om hur jag ska konfigurera min dator så den går bättre. Har du ställt dig någon av dessa frågor. Eller vill du veta något annat om din dator? Då är Sandra programmet du måste ha.

Titta på bilden av skärmdumpen ovan. Den visar vad man kan få upplysningar om. Man klickar helt enkelt på varje val och så sätter programmet igång att testa det man valt.

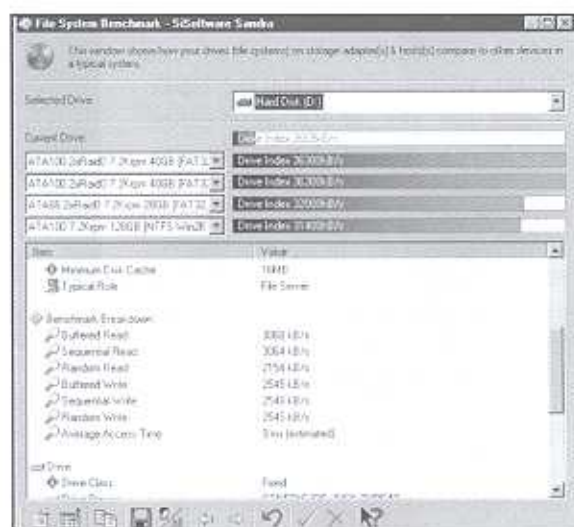
Vissa tester kan ta lång tid att utföra, och under tiden säger programmet att man inte får röra musen eller tangentbordet. Uppåt 30 minuter kan komplicerade tester ta, så det gäller att ha tid när man går igenom sin dator. De vanligaste testerna går dock betydligt fortare. Ex v går det blixtnabbt att ta reda på vilken temperatur datorns processor har.

SiSoftware Sandra är ett bra-att-ha-program. Det gör inte mycket väsen av sig men kan vara mycket användbart i situationer när man vill övertyga sig om att datorn går som den ska. Eller om man vill vara övertygad om att datorn är vad den utger sig för att vara.

Programmet finns i en sharewareversion och en köpeversion. I sharewareversionen fungerar inte alla tester. Exempel på såna tester som inte fungerar annat än i den professionella versionen är SCSI och fontinformation.

SiSoftware Sandra är ett bra program som kan hämtas från www.sisoftware.co.uk/

Gör det, det är det värt!

En skärmdump som visar en hårddisks kapacitet i ett antal hänseenden, vissa bra att känna till andra mindre nödvändiga.

Lasse Strömberg 2882

Hacker gick i fällan

En riktig luring gick den ryske hackern Vasiliy Gorshkov på. Han har dragit de amerikanska myndigheterna vid näsan flera gånger eftersom rysk lagstiftning inte ansett hans verksamhet som ett brott. Därför har amerikanerna inte kommit åt honom. Men skam den som ger sig. FBI gillrade helt enkelt en fälla som lockade hackern på samma sätt som en ostbit lockar en mus.

FBI skapade helt enkelt ett fiktivt data-företag vid namn Invita och så tipsades

den "smarte" hackern om att det fanns jobb att söka vid företaget. Det sades att man sökte duktiga programmerare, vilket Vasiliy bevisligen var. Samtidigt är ju duktiga programmerare inte sällan litet fåfänga så det var en smal sak för FBI att få honom att åka över till Seattle på en anställningsintervju. Väl där slog fällan igen om mus...hackern och han dömdes till tre års fängelse.

Ibland ska man tänka till före!

Nyttiga förkortningar att känna till

Följande förkortningar kan vara bra att känna till. Speciellt för dem som cattar mycket. Likaså bör man känna till deras betydelse om man deltar och läser i newsgrupper.

IMHO In my humble opinion: Jag anser/Min egen personliga åsikt

FYI For your information: För din kännedom

BTW By the way: Förresten

B4N Bye for now: Hej då/Hej så länge

ASAP As soon as possible: Så snart som möjligt

BRB Be right back: Jag är strax tillbaka

CU See you: Vi ses!

OIC Oh, I see: Jag förstår

IOW In other words: Med andra ord

WYSIWYG What you see is what you get: Det du ser är vad du får

YMBK You must be kidding: Du skämtar

Guldmusen till smart teknik

IT-Sveriges nobelpris Guldmusen delas ut av Affärsvärlden och Computer Sweden.

Vid Guldmusgalan på Comdex Grand Evening i Göteborg 2003-01-14 fick Mysql priset "Årets svenska IT-produkt". Juryn motiverade sitt val med att produkten bygger på öppen källkod och smart teknik för databashanteraren Mysql, som på kort tid blivit världens mest spridda.

"Det ligger bra i tiden med en produkt som är baserad på öppen källkod. Det känns roligt att premiera en svensk

Foto: Chris Hill

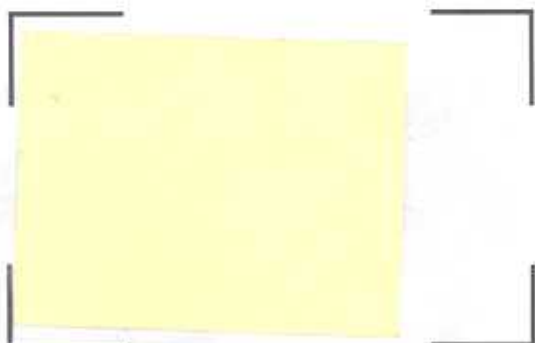
sådan produkt, som fått ett betydande internationellt anseende. Den internationella aspekten vägde tungt", säger Torbjörn Johansson, teknisk direktör på IBM och prisets utdelare.

Priset delas ut till en svensktutvecklad IT-produkt som dels ska vara tekniskt nydanande, dels har nått framgång på marknaden. Stor vikt läggs vid om den fått uppmärksamhet utanför landets gränser. Det kan handla om hårdvara, mjukvara eller en kombination av båda.

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsändes
försändelsen med den nya adressen
på baksidan (ej adressidan)

Avsändare:
ABC-klubben
Box 14 143
161 14 Bromma

Så gör man pdf-filer

Varför ska man använda pdf-filer? Jo, en bra orsak är att de visas exakt lika oavsett vilken daorfamilj som används för att titta på dem.

Pdf-filer är mycket praktiska i många sammanhang. De kan visas på webben genom att man har programmet Acrobat reader installerat som ett insticksprogram som startar när man klickar på en pdf-fil under en surfsession. Pdf-filer kan också användas för att skicka tryckoriginal till tryck.

Ett exempel på användningsområde för pdf-filer är ABC-bladet som finns att läsa på webben. På klubbens webbsidor finns alla ABC-blad sedan 1997 samlade som pdf-filer och det enda som behövs för att läsa dem är Acrobat reader. Finessen är att eftersom de är i pdf så ser de exakt lika ut som papperstidningen.

Hur gör man en pdf-fil? Det som behövs är givetvis först och främst en datafil av något slag. Det kan vara ett ordbehandlingsdokument, en digitaliserad bild eller en kombination av båda.

Ett annat problem är att för att göra en pdf-fil behövs ett program som heter

Acrobat. (Acrobat reader är ett fritt program som endast kan läsa pdf-filer. Det går inte att skapa pdf-filer med Acrobat reader).

I Acrobat ingår ex v Distiller som är en komponent med vilken man kan göra pdf-filer. Problemet är att Acrobat är dyrt, åtskilliga tusenlappar. Men det finns gratisalternativ.

Installera postscriptskrivare

Har du Windows behöver du först och främst installera en postscriptskrivare. Det har ingen betydelse om du har en postscriptskrivare eller inte, den postscriptskrivare du ska installera ska endast användas för att skriva ut till fil. Om du äger en riktig postscriptskrivare eller inte har alltså ingen betydelse för möjligheten att göra pdf-filer.

Börja alltså med att gå till kontrollpanelen och klicka på skrivare, välj lägg till skrivare och välj en postscriptskrivare. Oftast har dessa skrivare beteckningen PS.

När du sedan vill göra en pdf-fil så skriver du ut ditt dokument och väljer din installerade postscriptskrivare och markerar att du ska skriva ut till fil. Välj

plats på hårddisken där filen ska lagras.

För att gå vidare och göra om din postscriptfil till en pdf-fil behöver du ha två andra program i din dator. Börja med att hämta hem programmen "Ghostscript" och "Gview", sök på namnen på via en sökmotor (ex v Google), installera dem och starta sedan Ghostview och öppna sedan din tidigare gjorda postscriptfil. När din fil är öppnad väljer du att under File-menyn klicka på "Convert" och se till att i det fönster som öppnas ska "pdfwrite" är valt i vänstra panelen under "Device".

I den högra panelen kan du under "Resolution" ställa in den upplösning du vill ha på din pdf-fil. Klicka sedan på OK och kom ihåg att ändelsen på filnamnet måste vara pdf.

Vilken resolution är lämpligt att välja? Ja, om filens syfte är att den ska visas på skärm så räcker det med en upplösning under 100, om filen däremot ska tryckas eller skrivas ut på annat sätt bör upplösningen vara högre.

Lasse Strömberg <7872>

Äntligen kan Mac köra PC-program

Nu kan äntligen Macintoshanvändarna få den stora äran att prova äkta windowsprogram.

Virtual PC heter programmet som gör att en macanvändare kan köra vilket operativsystem som helst från PC-världen. Allt från DOS till Windows XP. Programmet kostar 2600 kronor, men då ingår DOS, vill man ha Windows XP på sin Mac kostar det ytterligare några hundralappar. Det går givetvis också att köra Linux. Som om det inte vore nog med att Macintoshanvändarna har valmöjlighet att köra

PC-program så finns också programmet i en PC-version. Visserligen kan inte pc-användarna köra Macintoshprogram i sin PC, fast allting för PC fungerar. Allt från DOS till XP samtidigt och dessutom Solaris eller till och med Novell Netware går att köra på samma PC-dator samtidigt med varandra.

Att det inte fungerar med Mac OS på pc-dator har inget att göra med att det tekniskt inte skulle gå, utan detta beror endast på att Apple inte släppt ifrån sig rättigheterna till operativsystemet.